

Takim pune

“Puna përgatitore e INSTAT-it për zbatimin e standardeve të reja ndërkombëtare lidhur me statistikat e punë-zënies, punësimit dhe nën-përdorimit të punës”

E enjte, 24 Nëntor 2016

Hotel Tirana International, Tiranë

**Përshkrimi i standardeve të reja
ndërkombëtare – zhvillimet e fundit**

Farhad Mehran

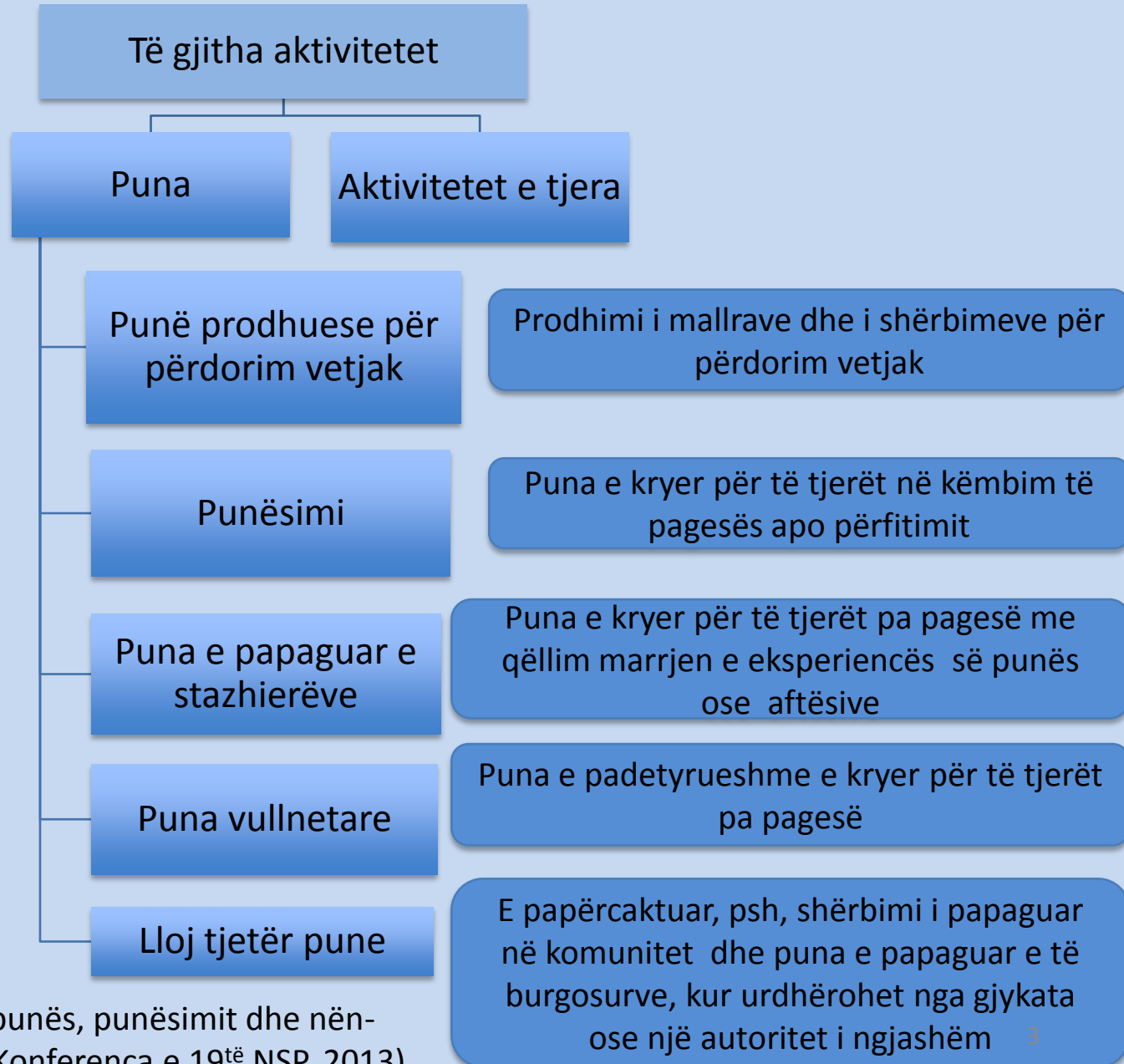
Konsulent i ONP për statistikat e punës

Rezoluta e ONP lidhur me statistikat e punëzënies, punësimit dhe nën-përdorimit të punës (ICLS e 19^{të}, 2013)

- Elementët kryesore
 - Puna dhe format e saj
 - Korniza matëse
 - Nën-përdorimi i punës
- Krahasimi me standardet më të hershme (ICLS e 13^{të} 1982)
 - Punësimi
 - Papunësia
 - Nën-përdorimi i punës që lidhet me orët e punës
 - Forca potenciale e punës
- Ndikimi në të dhënat e fuqisë punëtore shqiptare

Puna dhe format e ndryshme të saj

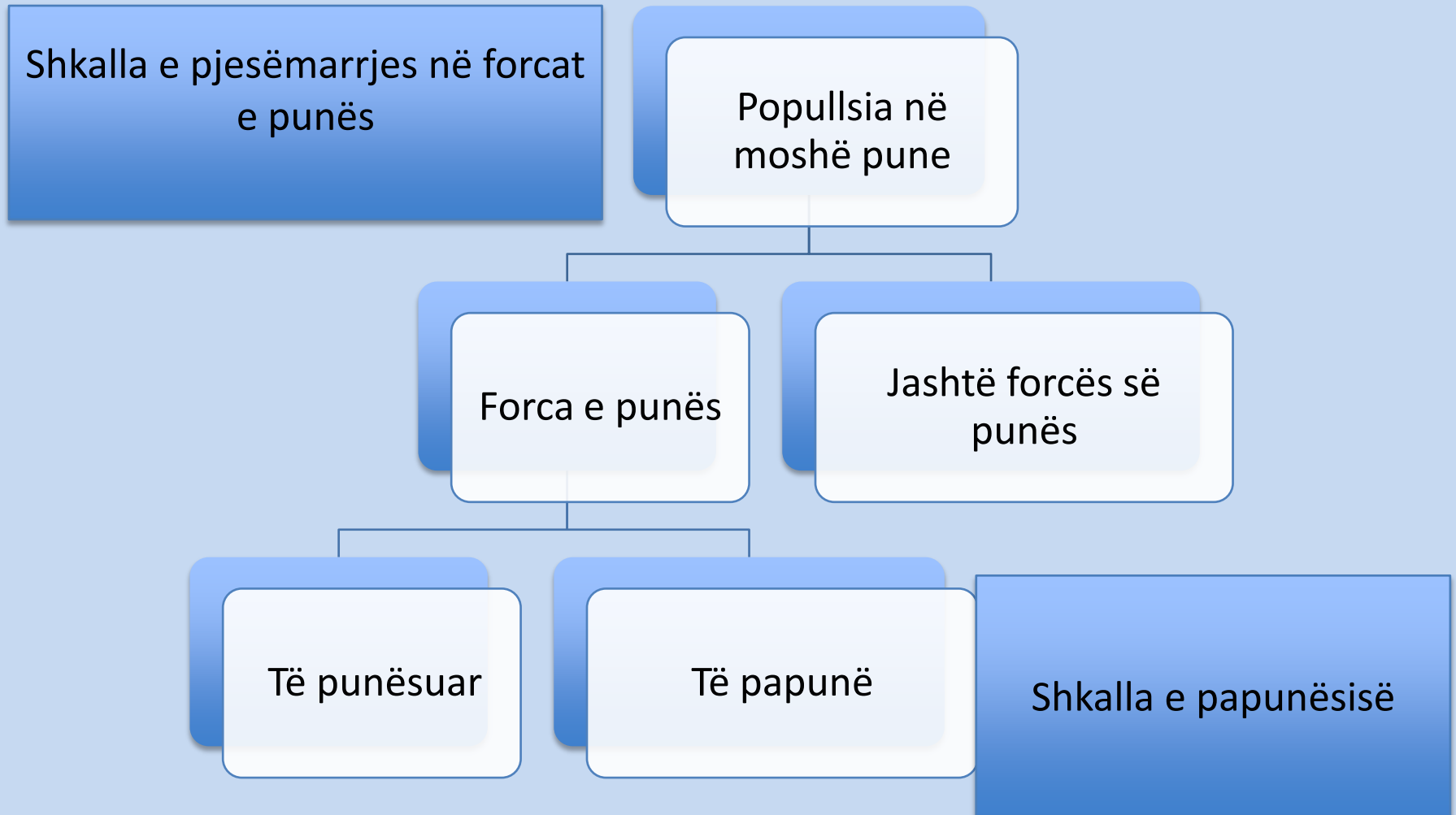
Çdo aktivitet që kryhet nga persona të çdo seksi dhe moshe për të prodhuar mallra ose për të ofruar shërbime që do të përdoren nga të tjerët ose nga ato vetë

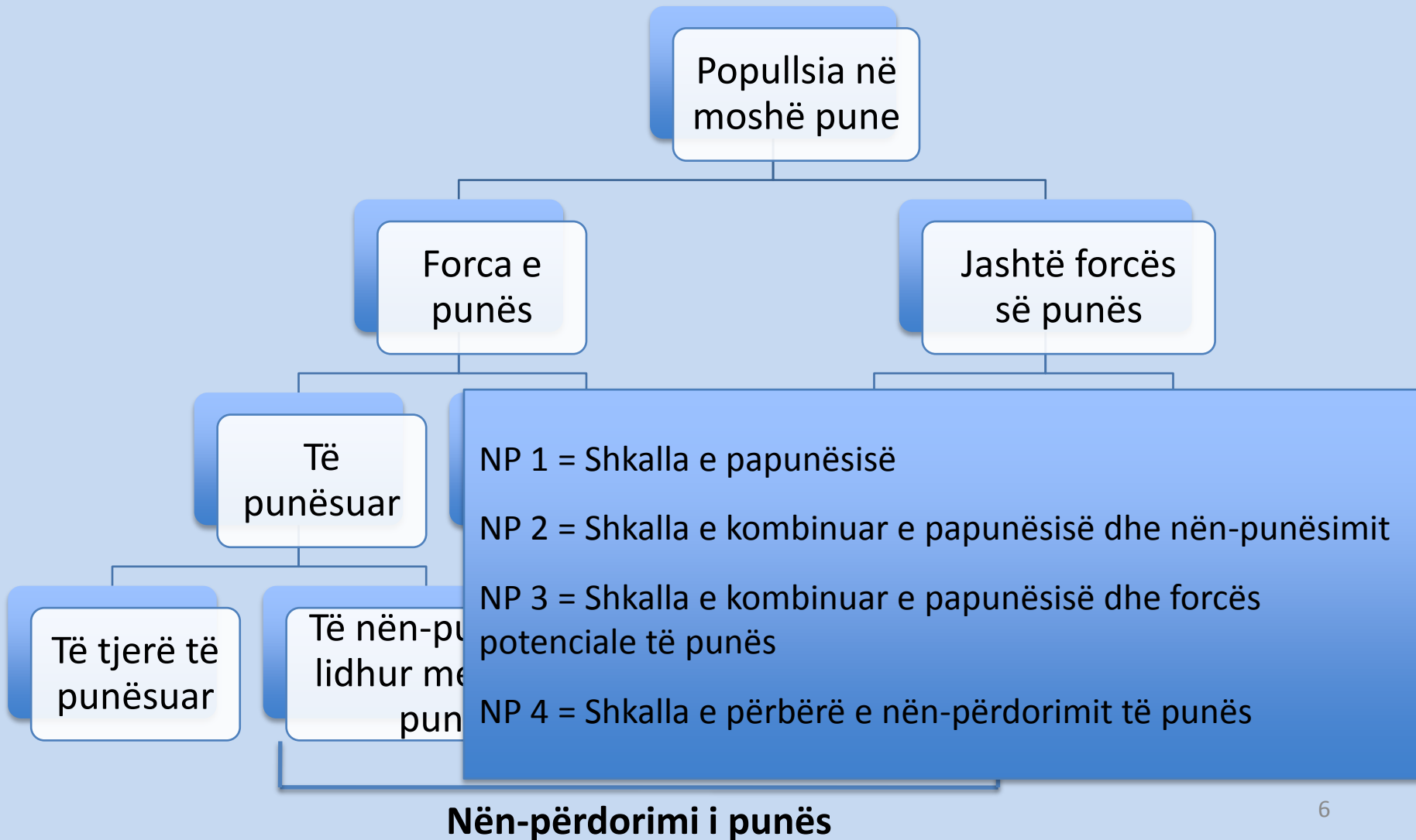
Format e punës dhe kufijtë e prodhimit të Sistemit të Llogarive Kombëtare

<i>Produkti i destinuar për:</i>	<i>përdorim final për vetë-konsum</i>		<i>për përdorim nga të tjerët</i>				
<i>Format e punës</i>	Punë prodhuese për përdorim vetjak		Punësimi (kundrejt pagës ose fitimit)	Puna e papaguar e stazhierëve	Aktivitete të tjera pune	Puna vullnetare	
	Shërbime	Të mira				në njësitë që prodhojnë për treg dhe jo për treg	në prodhimin familjar
<i>Lidhja me SLLK 2008</i>	Aktivitete brenda kufirit të prodhimit të Sistemit të Llogarive Kombëtare						
	Aktivitete brenda kufirit të përgjithshëm të Sistemit të Llogarive Kombëtare						

Korniza e forcës së punës (ICLS 13^{të} 1982)

Korniza e forcës së punës dhe nën-përdorimit të punës, ICLS 19^{të} 2013

Punësimi

ICLS e 13^{të} e vitit 1982

- Të punësuar janë të gjithë personat mbi një moshë të caktuar të cilët gjatë periudhës së referencës, një ditë ose një javë, ishin në një nga kategoritë e mëposhtme:
 - **Punësim me pagesë**
 - Në punë: kryen ndonjë punë kundrejt pagesës, me para në dorë ose në natyrë
 - Kanë një punë por nuk kanë punuar: kanë munguar përkohësisht në punën e tyre dhe presin të rikthehen në punë
 - **Vetë-punësim**
 - Në punë: kanë kryer ndonjë punë kundrejt
- Personat e angazhuar në prodhimin e mallrave apo shërbimeve për konsum vetjak/familjar duhen përkufizuar si të vetë-punësuar nëse ky prodhim përbën një kontribut të rëndësishëm në konsumin total të familjes.

ICLS e 19^{të} e vitit 2013

- Personat në moshë pune që gjatë javës / 7 ditëve të referencës ishin të angazhuar në çfarëdo aktiviteti për prodhimin e mallrave apo shërbimeve për t'u paguar apo për të përfituar:
 - Të punësuar, në punë: punuar kundrejt pagesës apo përfitimit qoftë dhe për një orë.
 - Të punësuar, jo në punë: kanë punuar më parë por gjatë periudhës së referencës nuk punuan për shkak të:
 - Strukturës së orëve të punës (punë me turne, kohë jo fikse)
 - Mungesës së përkohshme (pret të kthehet në punë brenda një periudhe të shkurtër)

Papunësia

ICLS e 13^{të} e vitit 1982

- “pa punë”
- “konkretisht i gatshëm për punë”
- “kërkon punë”

Në situatat kur mënyrat konvencionale për të kërkuar punë janë të kufizuara, kur tregu i punës është kryesisht i paorganizuar apo me fushëveprimi të kufizuar, dhe kur përthithja e punës është e papërshtatshme ose fuqia punëtore është kryesisht e vetë-punësuar, mund të zbatohet përkufizimi standard i papunësisë duke e lehtësuar kriterin e kërkimit për punë.

ICLS e 19^{të} e vitit 2013

- “jo i punësuar”
- “ka kërkuar punë në mënyrë aktive gjatë 4 javëve të shkuara”
- “aktualisht i gatshëm për punë”
 - Përrjashtim bëjnë: “personat që e kanë gjetur një punë dhe presin ta fillojnë atë brenda një periudhe të shkurtër kohe (jo më shumë se tre muaj)” dhe “pjesëmarrësit në skemat e formimit apo riformimit brenda programeve të nxitjes së punësimit”

Forma të tjera të nën-përdorimit të punës

ICLS e 16^{të} e vitit 1998

- Nën-punësimi lidhur me orët e punës
 - I punësuar
 - Dëshiron të punojë orë shtesë
- “orët faktike të punës” në të gjitha punët gjatë periudhës së referencës... Kufiri mund të caktohet nga p.sh. kufiri mes punësimit me kohë të plotë dhe atij me kohë të pjesshme, vlerave mesatare, ose normave të orëve të punës sipas caktimit të legjislacionit përkatës, marrëveshjeve kolektive, marrëveshjeve për orët e punës apo praktikave në shtetet përkatëse

ICLS e 19^{të} e vitit 2013

- Nën-punësimi lidhur me orët e punës
 - I punësuar
 - Orë të pamjaftueshme pune
 - Dëshiron të punojë më shumë orë
 - I gatshëm të punojë orë shtesë

Forca potenciale e punës

- Jashtë forcës së punës
- Kërkon punë, por nuk është i gatshëm për të punuar
- Nuk kërkon punë, por është i gatshëm dhe dëshiron të punojë

Ndikimi i standardeve të reja ndërkombëtare tek treguesit kryesorë të tregut të punës, Shqipëri 2012

	2012		Diferenca
	AFP ¹ Bazë	AFP ² e Ripërpunuar	
Shkalla e pjesëmarrjes në forcat e punës	56,2%	44,7%	11,5 pp
Shkalla e punësimit (raporti të punësuar – popullsi)	48,4%	35,0%	13,4 pp
Shkalla e papunësisë	13,8%	21,8%	8,0 pp

¹ Anketa e Forcave të Punës INSTAT 2012.

² Të dhënat janë ripërpunuar sipas Rezolutës së miratuar në konferencën e 19^{të} Ndërkombëtare të Statisticienëve të Punës, lidhur me statistikat e punë-zënies, punësimit dhe nën-përdorimit të punës.

NP 1 Shkalla e papunësisë = 21,8%

NP 2 Shkalla e kombinuar e papunësisë dhe nën-punësimit = 25,6%

NP 3 Shkalla e kombinuar e papunësisë dhe forcës potenciale të punës = 41,0%

NP 4 Shkalla e përbërë e nën-përdorimit të punës = 44,6%

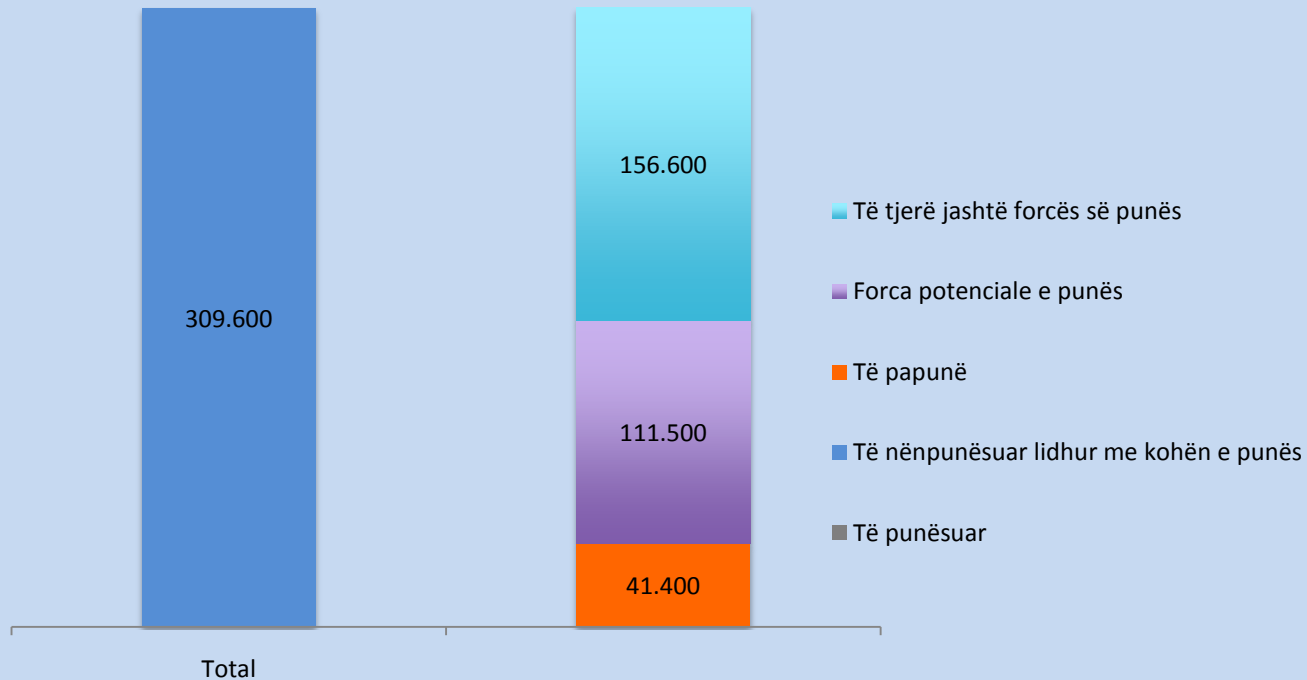
Ndikimi i standardeve të reja ndërkombëtare tek treguesit kryesorë të tregut të punës, Shqipëri 2015

	2015		Diferenca
	AFP ¹ Bazë	AFP ² e Ripërpunuar	
Shkalla e pjesëmarrjes në forcat e punës	55,2%	46,2%	9,5 p.p
Shkalla e punësimit (raporti të punësuar – popullsi)	46,2%	34,5%	11,6 p.p
Shkalla e papunësisë	17,1%	25,2%	8,2 p.p

¹ Anketa e Forcave të Punës INSTAT 2015.

² Të dhënat janë ripërpunuar sipas Rezolutës së miratuar në konferencën e 19^{të} Ndërkombëtare të Statisticienëve të Punës, lidhur me statistikat e punë-zënies, punësimit dhe nënpërdorimit të punës.

Prodhuesit e produkteve ushqimore për jetesë AFP 2012 Shqipëri (Tr2.2012- Tr1.2013)

Burimi: INSTAT, Anketat e Forcës së Punës Tr2.2012-Tr1.2013. Të dhëna të ripërpunuara sipas standarteve ndërkombëtare të miratuara nga Konferenca e 19-të Ndërkombëtare e Statisticienëve të Punës, Gjenevë, 2013.